

NOI

Organul

Studentimii

Române.

◇ ◇ ◇

REVISTĂ

Social - Culturală

Ilustrată.

Nr. 4.

Apare sub îngrijirea unui
comitet de redacție.

Director-Girant:

Dr. Eugen Bianu.

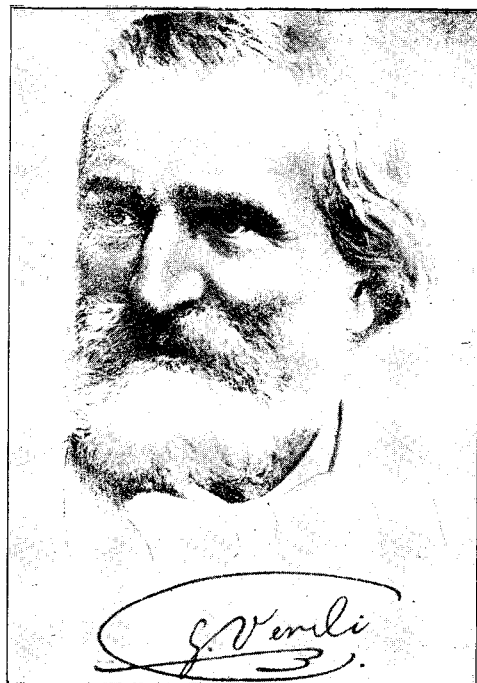
◇ ◇ ◇

Redacția și Administrația

Cluj-Kolozsvár.

Strada: Deák Ferenc 44.

Telefon nr. 470.

GUPRINSUL:

GOSTUL ABONAMENTULUI:

Pentru Austro-Ungaria . 6 cor. anual
" " . 3 „ jum. an
România și Străinătate . 10 „ anual

La școală ::
Studentimii române de Horia Petra-Petrescu
Tinerimea franceză de O. A. H. Schimtz
Din popor din colecția Jianului
Mărturia (nuvelă) de Jianu
Ecouri — Cronică — Artă — Bibliografie —
O rugămintе Redacțiunea
Poșta Redacției ::

NOI

ORGANUL STUDENȚIMII ROMÂNE

1973 vol. 2

ANUL I.

15 SEPTEMBRIE 1913.

NR. 4.

La școală.

Vremea își toarce liniștită firul său și pe nesimțite, iată-ne în pragul unui nou an de învățătură. Septembrie... Luna aceasta cu aer de toamnă, ne chiamă iarăși pe toți, mic și mare, la școala părăsită, pentruca, după un mic popas, să reluăm studiul întrerupt, pe urma căruia avem să ne alegem oameni vrednici în viață.

Fiecare timp își are datorințele și drepturile sale.

Vacanța, timpul dreptului la distracții de recreare a trecut, să intrăm deci cu voie bună în epoca muncii, a datorinței noastre.

Acum, când aclimatizați iarăși cu aerul băncilor, ascultăm glasul cuminte al bunilor noștri profesori români, să luăm bine aminte la datorințele, cari sub paza dascălilor noștri le avem și trebuie să le împlinim. Libertatea de a corăspunde în măsură cât mai mare așteptărilor legate de sufletul nostru este dreptul nostru.

Situația grea în care trăim noi studenții români în asemănare cu tineretul altor popoare, trebuie să fie cel mai cald îndemn spre muncă, această scară sigură a înaintării fiecărui popor. Sunt de bunăseamă multe lipsurile, cari mulți dintre noi trebuie să le ducem, dar mângâierea noastră să fie, că părinții noștri au îndurat și mai mari neajunsuri.

Nu e greu a satisface cerințele vieții, când este din ce; o acțiune însă, întimpinată de multe și mari greutate, îi va câștiga autorului său vrednicia morală și satisfacția sufletească proprie învingătorului în cununa cu laurul succesului, căci el lipsa și-a știut-o preface în virtute! Asta e armonizarea vieții.

Scopul școalei bune este, precum a zis Socrate și Plato atât de potrivit: să formeze caractere!

Creșterea de caractere să fie nizuința magistrilor români și devenirea unui caracter firm să fie norma străduințelor fiecărui student român. Caracterul firm va fi apoi puterea de viață a fiecărui tânăr, în jurul căreia să poată grupa profesorul cu mâna esperinței practice calitățile ajutătoare și întregitoare pentru Românul întreg de mâne. Frații dela școalele medii și teologiile românești sunt favorizați, prin atmosfera românească în care trăesc, întru ajungerea acestui scop, dar cu atât să află în o situație mai mașteră frații mai bătrâni dela școlile înalte ale statului. Fiecare e lăsat aici pe arpile tăriei voinții sale și a sufletului său, oțelit mai mult sau mai puțin în gimnaziu, la cari sistemul guvernării începe apoi a forfecă cu multă dibăcie. Inșă dela voi și numai dela voi depinde, că își vor putea săvârși munca lor tendențioasă, sau ba. Dacă creșterea

voastră e așezată în vasul pancerat al caracterului integru, acest gigant în apele vieții, atunci naufragiul distrugătorilor de suflete e sigur.

»Roagă-te lui Dumnezeu, adu-ți aminte de noi și învață!«... cu aceste cuvinte ne-au pornit trudiții noștri părinți la școală — și noi să nu le uităm. Această dorință, ca și ruptă din evanghelie, cuprinde condițiile de viață ale studentului român. Să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne împărtășească de înaltul său ajutor, să ne aducem aminte

de părinții noștri, adecă să nu uităm nici când, că suntem copiii unui neam pornit pe drumul greu al unei frumoase chemări, la realizarea căreia fieștecare Român, mic și mare, de-opotrivă trebuie să-și dea tributul său și să învâțăm serios, adecă să muncim în înțelesul indicat cu toată tăria noastră. Atunci dorința, împlinită cu toată conștiințiozitatea, în scurt timp va surprinde neamul nostru cu o generație vrednică și necesară pentru realizarea unui viitor mai bun și mai sigur.

Studentimei române.

De **Horia Petra-Petrescu.**

Timp de câteva săptămâni am avut în Lipsca un vecin interesant. Nu era noapte lăsată de Dumnezeu să nu aud, pe la 2—3, cum svârle cineva ghetele cu putere la pământ. Urmau apoi înjurături, pași grei, uși trântite și după aceea — un horcăit îngrozitor.

Am întrebat pe gazda casei: »Cine e vecinul meu de odaie?« Bătrânica mi-a comunicat cu fața gravă: Un »domn« student dela »Allemania«, (nu garantez că n'a fost *altă* societate studențească).

— »Și de ce vine atât de târziu acasă?«

— »*Trebue* să ia parte la »convenirile« studențești. Altfel îl pedepsesc.

— »In fiecare noapte?«

— »De 5 ori pe săptămână. Atunci e silit să ia parte, căci altfel e dat afară.

— »Doamne«, am întrebat eu pe gazda, »dar când are timp omul ăsta să se pregătească pentru cursurile dela universitate?«

— »La ce te gândești și D-ta?!« mi-a tăiat vorba gazda, cu o față, care-mi spunea: ești cam înapoiat cu cunoștințele D-tale despre viața studenților, cari locuiesc la mine. »Domnul« student, doarme până după douăsprezece, apoi merge la »Frühshoppen« (berea dimineață), mănâncă, doarme un somnuleț după prânz și pleacă apoi la plimbare pe Grimmaischestrassen, ca să poată lua parte mai apoi la noua convenire studențească, care ține până noaptea târziu.

— »Fecior de bani gata!«, am exclamat eu.

— »Fecior de bani gata?!« a izbucnit gazda mea, și mai vorbărează, »Ți-ai găsit-o! Așa are

din ce să-și plătească hainele, mâncarea și berea. Cu chiria îmi rămâne dator luni întregi! Bietu' tată-său e un funcționăraș ca vai de el, în Posen. Ii trimite banii cu țărăita de câte 2—3 ori pe lună. Da »Domnu'« student nu-și prea face zile amare din pricina asta. E vesel și duce lumea dalbă.

— »Trebue să-l văd odată pe »Domnu'« student, mi-am zis eu, și m'am sculat din pat într'o noapte, când m'a trezit iară, am deschis ușa și am luminat cu lumânarea în anticameră. Venea — cu chipiul dat pe ceafă, o ceafă groasă, și m'a privit cu fața lui buhăită de bere, abea ținându-se pe picioare. Doi ochi mici, de huhurez, se uitau la mine fără de nici o expresie.

— »'N-Abend!«

— »'N-Abend!«

Am închis ușa, îngrețoșat. Va să zică *astfel* era mutra vecinului meu de odaie!

Intr'o zi a intrat gazda mea la mine cu fața radioasă: »Mare pișicher, »domnu'« student ăsta! Inchipuie-ți, și râdea din baierile inimei, a *furat* firma unui croitor, a vârat-o sub palton și a dus-o acasă. Hahaha! Ce ochi o mai sgâl croitorul astăzi, când va băga de seamă că nu are firmă!«

Vecinul meu de odaie durmea, de puteai să tai lemne pe el, horcăia în timp ce gazda îmi povestea năzdrăvenile lui. Era și gazda făloasă că-mi poate povesti o aventură atât de minunată!

A, ce *scârbă* m'a cuprins în clipa aceea! Cum aș fi scris de bucuros tatălui studentului

meu: Vin-o și-ți apucă fiul de urechi, că *omoară* timpul lui Dumnezeu cu fleacurile! Vin-o și du-l acasă și fă *om* din el, căci cărarea pe care a apucat, nu este *vrednică* de o ființă cuvântătoare.

Tot mai mult m'am convins despre pleava, care era în capul tânărului »domn« student. Intr'o zi mi-a adus gazda în odaie un maldăr întreg de cărți: »Iată ce cetește »domnu« student«. Era: *Casanova*, *Boccaccio* (o ediție proastă), *Sherlock Holmes* și memoriile lui — *Manolescu*. Am fost orientat pe deplin astfel asupra calităților intelectuale ale studentului meu.

* * *

Cu alt student am făcut cunoștința, într'alte condiții. Ne întâlneam în sala de lectură a universității. La început ne salutăm, fără să ne spunem o vorbă — mai apoi ne-am apropiat scaunele și am început să discutăm. Era miop, înalt, mai slăbuț îmbrăcat, dar totdeauna curățel. Cunoștințele lui m'au pus în uimire. Era vărsat în toate — citea cât zece și părerile lui erau totdeauna bazate pe studii îndelungate, speciale. Da ecții în familia unui profesor universitar: pregătea pe doi copii și din lefșoara asta mică trebuia să se întrețină la universitate, căci mama sa, văduvă, care da de mâncare studentimei, într'alt oraș, nu era în stare să-l ajutore cu nimic.

Și totuși, studentul acesta, pe care l-am câștigat de prietin, nu era trist nici-odată — era împăcat cu soarta sa. În urma diligenței sale era între cei dintâi la universitate, era agreatul profesorilor, încât când studentimea avea să între în legături directe cu profesori, între exmișii oficioși figura totdeauna și prietinel meu. L-am vizitat în odăița lui. Intr'o mansardă, în etajul al 5-lea. Modest, dar nici decât sărăcăcios. Reproduseri ieftine de tablouri celebre pe pereți, cărți o grămadă, multe cumpărate dela anticar, perdele albe, curate și peste toate o atmosferă sănătoasă — de-a mai mare dragul. Două domnișoare, cu cari vorbea *politicos*, îndeplineau misiunea unei *filia hospitalis*, iar mama lor, o biată văduvă, era totdeauna roșie de bucurie de câte ori venea vorba de chiriașul ei iubit.

Și putea să fie mândră că-l are în odăița din apropierea podului, căci într'o bună dimineață s'a oprit o trăsură de gală în fața porții. Toți vecinii au scos capetele să vadă ce s'a întâmplat. De pe capră s'a dat jos servitorul cu trese și — minunea minunilor! — a deschis ușa trăsorii, ca să poată să se urce studentul meu din etajul al

cincilea! — Ce se întâmplase? Universitatea își serba jubileul de 500 de ani și între oaspeții de gală, cari aveau să ia parte la banchetul din palatul regal din Meissen, a invitat Regele Saxon și 20 de studenți — cei mai buni elevi ai universității. Între acești 20 de studenți a aflat corpul profesoral *vrednic* să ia parte și pe prietenul meu din mansarda modestă.

Ce bucurie sinceră, ce saluturi prietinoase la toți câți l-au văzut că trece în trăsura regească!

Și l-am mai văzut pe studentul acesta într'alte situații. Am urmărit împreună viața literară germană modernă, am cercetat conferențe, am luat parte la excursii prin redacții, noaptea, (să vedem cum apare o gazetă), prin fabrici, prin institute de editură, mari, prin școalele populare, de seară, pentru adulți și l-am găsit totdeauna cu dorința să învețe ceva, totdeauna gata să facă seamănelui său un serviciu. Era o plăcere să fii în apropierea lui, căci din conversația avută cu dânsul numai să înveți puteai.

* * *

Acum, când mă gândesc la vecinul meu de odaie din Lipsca și la prietenul meu din mansardă — îmi dau mai bine seamă că am avut ocazia să văd *două extreme* din viața studentească: pe omul fără de conștiința responsabilității și pe omul, care *știe* că are o *misiune* de îndeplinit pe lume. O analiză mai adâncită n'ar putea avea loc aici, fiindcă ar depăși limitele unui articol de revistă — o temă foarte multămitoare pentru o novelă sau un roman — o accentuare însă (cât mai hotărâtă) a necesității de a avea noi, Români, studenți, cât mai mulți de categoria a doua, descrisă aici, este cât se poate de potrivită într'o revistă studentească.

Poporul german numără zeci și zeci de milioane de cetățeni. Să zicem că poporul german își poate permite *luxul* să aibă două-trei procente de *trântori*, ca cel descris la începutul articolului de față — noi însă, cari avem să ne luptăm cu atâtea năcazuri, interne și externe, noi, cărora viitorul ne va surâde *numai* dacă toți ai noștri vor fi *oameni* adevărați, noi n'avem *dreptul* să suferim parasți de aceștia sociali în rândurile noastre.

Cunosc bine studentimea română actuală. Știu că cea mai mare parte își duce cu scumpătate în îndeplinire chemarea, care o are față de poporul nostru — cu toate acestea simțesc durc-

ros neglijența *multora* dintre noi, în privința națională, socială.

Ce *argumente* pot să îndemne pe tinerii români să fie »stâlpi de cafea«, cât timp fiecare clipită este atât de *scumpă* pentru un tânăr, care-și pricepe chemarea? Ce motive au țănoșii craidoni, cari nu mai ies din ghete de lac și haine totdeauna la modă, din serenăzi costisitoare și din șampanie aruncată în vânt, (par'că neamului nostru de șampanie îl arde acum?! Nu vedeți că mizeria și-a înfipt ghiara în satele noastre?) — ce motive, zic, au acești domnișori pentru risipa lor descreierată?

Jean Richepin, academicianul francez, a ținut lunile trecute o vorbire tinerimei franceze. Iată ce a spus cu ocazia aceasta: (Tinerii atenieni jurau astfel): »Jur că mă voi supune legilor, că voi respecta credința strămoșilor mei, că nu voi desonora armele date mie, că nu voi lăsa niciodată pe tovarășul meu în luptă, că mă voi lupta până la ultimul suspin, pentruca să te apăr pe tine, o, patria mea, jur — în sfârșit — că îmi voi da truda să te las într'o stare mai bună decât te-am găsit«.

»Toți tinerii Franței să depună jurământul

acesta al tinerilor atenieni și să fie hotărâți să-l și țină — atunci va rămânea neamul nostru mare, cum este el astăzi și cum va *trebul* să fie întotdeauna«.

Dacă *Jean Richepin* a avut dreptul să evoce tinerimei franceze jurământul atenienilor și să le pună la inimă să fie tineri francezi, din creștet până-n tălpi, cu atât mai mult avem *noi* dreptul, popor mai mic și mai înapoiat în cultură, să ne luăm ca exemplu îndemnul poporului frate mai înaintat culturalicește și să dăm *lozinca*, cu toată energia și din tot sufletul nostru: »ne vom supune legilor neamului nostru! Vom respecta credința strămoșilor noștri! Nu vom părăsi niciodată pe camarazii noștri de luptă! Ne vom lupta până la ultima picătură de sânge pentru binele *neamului* nostru și — prin urmare — și pentru patria noastră! Ne vom da silința să te lăsăm într'o stare mai bună, tu neam românesc, care ai pățimit atâta și care ești chemat să te ridici spre bucuria noastră sufletească și spre gloria neamului omenesc!«

Numai și numai dacă ne vom pătrunde de adevărul acestor precepte vom fi fiii vrednici ai neamului nostru... În acest semn vom învinge!..

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Măreți păstori de turme.

Tinerimea franceză.

De Oscar A. H. Schmitz (Paris).

Cine a trăit în marile mișcări intelectuale ale Europei de prin anii 1890, i-se pare a fi asistat la o transformare de prima ordine. Spiritul materialisto-naturalistic fu detronat. În artă începeau a se valida pe urma tradițiilor clasice și romantice așa numitele tendințe simboliste și lipsa unei concepții noi de viață evocase iarăși religia, misticismul și metafizica. Astăzi am ajuns așa departe, de a recunoaște și judeca în această transformare aparentă numai o gradație, în care cele două epoci din urmă în fond se unesc, având ambele nuanța: de a prețui peste măsură intelectul față de caracter, față de voință, inimă, și față de simțeminte. Cu puține săptămâni înainte aveam și eu această părere, că suntem încă în mijlocul acestei epoci. Iar acum, când după un restimp de șase ani mă aflu iarăși în Paris, observ, că epoca intelectualizmului unilateral s'a trecut.

Chiar și dacă Francezii nu ar fi poporul cel mai original, totuși ei au pornit și au formulat toate mișcările de caracter general european. Intelectualizmul celor din urmă douăzeci de ani să poate, că în Franța nu s'a estins în așa măsură ca la noi (în Germania not. red.), dar s'a pronunțat consecvent mai clar. »Mercur de France« a fost înființat la anul 1891 ca organul tinerimii de atunci și conducătorul organului, înțeleptul Rémy de Gourmont a spus-o pe față: »Noi nu suntem patrioți«. Trecutul militar al Franței să fie uitat. Minte singură, internațional degajată de chestiunile statului, voim să ducă cuvântul. Pe când o parte a intelectualilor combăteau în principiu statul, cealaltă parte indiferentă s'a retras îndestulată cu problemele propriului suflet, ocupată cu frumsețile culturilor tuturor popoarelor și timpurilor. Pentru aceștia v'a fi aflat inteligența sceptică, nihilismul zimbitor al unui Anatole France, expresia cea mai pronunțată. Și conștiința rea a acestor vremi, cari au împedecat și cea mai esențială circulație a vieții omenești, începea să se arete. Din operele lui Paul Bourget și Huysman vorbește o blazare ucigașe și convingerea despre deșertăciunea ori cărei nizuințe. Multilateralitatea aparentă a acelei generații consta în neputința de a alege și a iubi, având drept urmare negarea totală a vieții. Chiar și deliciul a devenit amar. În loc de »a trăi« Bourget recomanda »a gusta

viața«. Unul singur dintre acești intelectuali a aflat o eșire din acest cult al eu-lui intelectual isolat: Maurice Barrès. El a recunoscut, că o adevărată personalitate, pentru a putea trăi, are neapărata lipsă a se orându-l în firele neîntrerupte ale tradiției, precum și în cadrele siluitoare ale statului. Desvoltarea eu-lui pentru el nu mai consta în căutarea aventurilor nebune ale intelectului sau a cărnii, ci în recunoașterea și reinvierea puterilor de rasă moștenite și în împlinirea slujbei lor. La ancheta cunoscută a revistei »Mercur de France«, deschise în chestia Elsației, au răspuns toți intelectuali, spre liniștirea Germaniei, cu zimbetele sceptice sau cu'n dispreț plictisit. Barrès era singurul între dâșii, care avea ochii ațintiți asupra provinciilor pierdute. Noauă ne-a părut adese ca un șovinist incômod și ridicol. Privit însă fără prejudeții, în fața istoriei el va părea ca o expresie singulară a energiei franceze, care în jurul lui să lăncezește din ce în ce mai mult.

În comerț, industrie și tehnică în urma felului lor, care prețuiește întotdeauna numai jocul cu armele și jocul spiritului, Francezilor le veni foarte greu a desvolta v'ro energie, spre a ținea pas cu timpul și e o adevărată minune, că Franța a scăpat de soarta Spaniei înrudite, ale cărei vechi virtuți cavalești simplaminte nu s'au putut potrivi destoiniciei celei noue a muncii. Și Francezul — care până acum a exprimat — într'o formă deosebit de clară gândurile și simțemintele omenimii, cu greu s'a putut deda, de-a vedea în comerciant altceva, decât un sfârnar simplu. Numai sub influința anglo-saxonă încep să apară și în această țară, care până acum numai pe ostași, scriitori și învățați li nunea mari, reprezentanți însemnați ai industriei, comerțului și științelor practice, ca în Germania, Anglia și America. Totuși aceștia au rămas un tip mai rar și nu reprezentau un ideal admirat tocmai de toți. Bogăția pământului francez cruță acest popor de necesitatea de a se potrivi tipului acestuia străin, deși inomisibil. Încă tot bogăția naturală, mai mult decât activitatea sa industrială, e cea ce face Franța puternică și împrumutându-i simțământul puterii față de Germania, care cu mult mai mult câștigă, totuși nici pe departe nu e așa de puternică în capitale ca Franța. Cam la zece ani

după achitarea biroului de război, de 5 miliarde, să afla piața franceză de bani într'o situație mai favorabilă decât cea germană și în timpul crizei marocane, când finanțele franceze să țineau bine față de panica germană, au simțit Francezii »tăria patriotică a aurului«, precum o spune Etienne Rey (La Renaissance de l'Orgueil Français), din ale cărui espuneri împrumutăm aici unele observații.

Etienne Rey accentuează în deosebi, că tinerimea de azi, adică cei între 18 și 25 ani, ar fi rupt-o cu intelectualismul, diletantismul și estheticizmul. »Fiecare tânăr« spune el »manifesta în mediul său, în ocupațiunea sa, o aplicare spre acțiune«. Cufundarea scrutătoare în sine însuși e desprețuită; toți să nizuiesc a-și impune o disciplinare. »S'imposer une discipline«. În locul »lem'enfichismului« pesimist a pășit un optimism puternic, care nu se răzîmă încrezut, ca și tocmai la noi (Germania not. red.), pe victoriile trecutului, ca și când acestea ar fi silite să revină mereu, ci se desvoaltă încet dela sine, din însuși împrejurările. Nașterea unei împărății imense de colonii, succesele repentine ale aviaticei și încrederea în munca militară din deceniul din urmă, ajutate de presupunerea, că politica Germaniei ascunde în sine planuri de atac, sunt tot atâtea cauze

externe ale acestei treziri. La cari să mai adauge încă neindestulirea cu republica prea democratică, care a permis socialismului, antimilitarizmului și antipatriotizmului să le crească coarneau. Etienne Rey, a cărui carte, scrisă vioiu, abea poate ascunde vechea pasiune franceză, pare a fi însuși expresia caracteristică a noului spirit trezit în tinerime. El știe prea bine, că secolul nostru realist, nu mai oferă teren pentru aventurii eroice strălucite, și constată cu bucurie, cât cu întristare, că națiunea sa ușor iritabilă și greu de înfrânat, astăzi a devenit liniștită și serioasă. Ea nici când nu va provoca războiul, zice el, dar va fi întotdeauna gata de războiu, și asta i-se pare a fi o îndoită putere.

(Va urma.)

Din popor.

Frunză verde de dudău
 Colo jos în satul meu
 Plânge fata de birău
 Și îmi plânge foarte rău
 Pentru ca să o iau eu
 — Las mândră nu plânge-așa
 Că eu tot te voi lua
 Dacă tu vei asculta
 Mândruță de vorba mea
 Să mergi în cântălărie
 S-aduci peană și hârtie
 C'aș voi mândruț-așa
 Ca să scriu o cârticea
 Mândruță pân la popa
 Ca el slobod să ne dea
 Mândruță de-a ne lua
 Dacă popa nu va vrea
 Ne-om ruga de vlădica
 Știu că el slobod ne-o da.

(Bănia).

Mândră mândrulița meu
 De ne-ar lăsa cineva
 Noi amândoi ne-am lua
 Da 'ntre noi stă un dușman
 Nu lasă să ne luăm
 Dar de vreu și Dumnezeu
 Amîndoi tot ne luăm.

(Din colecția Jianului).

(Lăzăuț).

Costum din Bran.

Mărturia

(Continuare).

de **Jianu.**

În marginea satului Iscroni spre mează-noapte crește pornind din dunga păraului o rașiște costisă de fagi. Bătrânii arbori frâng potecul șerpuitor cu umbra trupurilor lor noduroase și sucite. Urcușul trece ușor prin petecile de iarbă mătăsoasă.

Sus pe culme colina își frânge suișul așternându-se într'un luminiș larg și întins, răzimat cu partea opusă în poalele pădurii care-și sue povara frunzișului spre creștetul mohorât al muntelui.

Acî la poalele pădurii plopii albi înfrățiți cu frasinii suri, străjuesc ograda nouă de nouță a boerului Gheorghe, a primariului.

Casa albă de bârne tăiate în ferestru și potrivite dungă la dungă își razimă spatele în poala pădurii, îndreptându-și fața spre valea ce coboară tot mai largă până jos departe izbindu-se în călcâiul muntelui din față. Coperișul de țiglă nouă, singurul în sat, își resfrânge văpaia roșie în bătaia luminii până în zare, iar din bătătura celor trei încăperi cu ferestrele și ușile încrestate ochiul lacom înghite tot cuprinsul larg al muntelui ce spintecă cu piscurile sale ascuțite strașina ceriului și cercue zarea crescând în pornire navalnică dela apus până la răsărit.

În dreapta se înșirue sălașele încăpătoare cu tăpile proptite pe lespezi grele de piatră. Bârlasul de blane lungi de fag prinse cu capetele în părechile de țarușe ferecate strâns cu nuele de răchită și înalt de un stat de om dă ocol curții din colțul casei până în marginea sălașelor împreunându-se acî cu țarcul de nuele ce apără clăile de fân de lăcomia vitelor hoinare la pășune.

În livada jumătate spintecată de arătură a răsărit de o palmă cucuruzul, iar în cealaltă jumătate zac șiraguri groase de poloage proaspete de iarbă cosită.

Belșugul darului lui Dumnezeu răsuflă gras din tot cuprinsul gospodăriei.

Badea Stănilă primariul satului le-a alcătuit toate cu multă trudă și cheltuială ca să facă fiului său Gheorghe un așezământ trainic și de frunte în sat.

Flăcăul când s'a întors din slujba împărătească le-a aflat gata. Și badea Stănilă zoria să-l însoare, nădăjduind să-l desbare în chipul acesta

de patimile urâte cari începură acum să isbucnească vrășmaș. Trei ani le surghiunise cu mare trudă de frica pedepsei aspre cătânești, dar acum apucat la larg, porni iar pe potecile vechi robit de dragostea femeilor și a crâșmelor.

Flăcăul văzându-și gata rostul unei gospodării bogate, care își aștepta dornică, stăpânul nu stătu mult la îndoială. De când drăcoica de Anuța îl cutropise cu flacăra ochilor ei vii și negri hotărârea îi fu ușoară. Și în dulcele Crăciunului Gheorghe și Anuța își făcură cuib cald în moșia de-asupra colnicului bărbat și nevastă.

Robia dulce a lunilor de miere înlănțuise cu tot prisosul ei de dragoste tânăra păreche. Gheorghe părăsi hoinăritul pe potecile păcatului, iar Anuța purta rostul casei harnică și înțeleaptă. Focul dragostei primăvăratice svăcnia în vinele lor nesăturat. Degrabă sosi și primăvara cu potopul miresmelor de flori și cu sările ei albe de lună. Și cheagul căsniciei lor par'că se înfiripa tot mai stăruitor în trăinicie.

Era în săpatul cucuruzului. Dogoreala zilei își potolise văpaia și pădurile răsuflau aerul domol și călduț de seara. Luna plină în podoaba ei de aur stăruia curată în țăriile ceriului, cutropind-cu ploaia razelor ei de lumină cuprinsul văzduhului. Frunzișul adormise îmbătat de vraja florilor de fân.

Gheorghe se tolănise leneș pe păcelul din bătătură, Anuța își alipise tinereța fragedă și caldă de trupul lui proptit în cotul stâng. Și glasul ei curgea vesel și senin, făurind cu măestrie visurile norocului din viitor. Gheorghe asculta vorbind cu ochii lacomi șoapta buzelor ei dulci.

Și cum sta așa lungit pe spate cu palmele sub căpătâi, luna străpunse cu sulița razele ei frunzișul nucului din preajma strașinei și le furișă șirete prin luminișul de frunze drept în fața lui Gheorghe. El își feri capul încruntându-se. Un gând negru îi fulgeră prin creeri și-l arse crunt până la inimă. Razele îl cunoșteau și el le recunoscu. Erau aceleași din seara de astă toamnă. Tot acestea îi luminaseră grozăvia faptei sale sângeroasă. Și acum par'că îl căutau anume ca să-i tulbure pacea fericirii cu zimbetul lor batjocoritor. Lumina lor albă îl neliniștea. Și amintirea sării aceleia răsări de-odată limpede și vie în adâncul sufletului lui. O povară ca de plumb începu să coboare din văzduh tot mai grea

pe pieptul ucigaşului brobonindu-i sudori pe frunte.

Vedea ovreul svârcolindu-se desnădăjdut în ţărână, în urechi îi şuiau şi acum vaetele lui şi în creier par'că îi suna neconţinut pocnetul fioros al căpăinii zdrobite. Un foc i-se furişase în sân şi o arsură înfrigurată ca de banii mulţi înfierbântaţi îl ardea pe piele.

Vedea freamătul înfiorat ce cuprinsese satul întreg la vestea că Ilie căraşul a aflat pe jupânul Kohn ucis în drum în curmătura din capul satului. Leonul trecuse ca fulgerul din crâng în crâng şi lumea satului năpădise îngrozit la locul urgisit. El însuşi coborâse cu mulţimea, cărucianul sta neclintit şi calul înhămat aştepta poruncă îndemnul stăpânului să plece.

Bărbaţii îl întorseseră spre sat şi lungiră mortul peste sacii cu marfă, îl îndreptaseră către casă. Vedea ovreica smulgându-şi părul nebună de durere şi blăstemele ei înfricoşate le simţea şi acum atârnând ameninţătoare de-asupra capului său.

Dar în clipa următoare se linişti. Incordarea lăuntrică silită îi spulberă vedenia însângerată. Se simţea sigur de osânda dreptăţii în adăpostul lipselor de dovezi în adâncul dreptăţii.

Zădarnic scotociseră paznicii rânduelilor obşteşti săptămâni de-arândul satul de-alungul şi de-alatul, până chiar şi satele din jur, urma ucigaşului perise. Prepusul se legase scai de bietul căraş care îşi aştepta osânda nevinovăţiei în închisoarea dela oraş. Ovreica cu tot cuprinsul ei se pustiise din sat.

Nimic nu putea dovedi păcatul lui Gheorghe. Şi el mândru de neputinţa rânduelilor omeneşti îşi întoarse capul în bătaia razelor.

În lupta cu lumina lunii se vedea biruitor. Ştia bine că luna nici când nu-l va putea dovedi. Mărturia ovreului fusese aşa o vorbă fără rost.

Şi privind dârz în faţa lunii, începu să rădă batjocuritor.

Anuţa gândorată lângă bărbat, îşi culcase capul pe pieptul lui şi în alintarea dulcii fericiri nu băgase de seamă răboiera cruntă ce frământase în câteva clipe sufletul lui Gheorghe.

De râsul lui ea tresări.

— »Ce râzi drago, zise Anuţa, ridicându-să spăriată.

— »Ia aşa, mi-a venit şi mie să răd.

— »Vai cum m'ai spăriat. [Ce râs urât. — Spune, de ce ai râs?

— »Ia aşa într'o doară, răspunse Gheorghe trăgănat.

— »De ce-mi ascunzi adevărul. Ai râs de mine, zise Anuţa supărată.

— »De tine? Doamne fereşte.

— »Da da, ştiu bine, că de mine. Ce ţi-am făcut să-ţi baţi joc de mine?« Şi Anuţa începu a lăcrima.

— »Ascultă, Anuţă dragă. N'am râs de tine Fii cu minte. Iar de nebuna de lună am râs«.

— »De lună? Ce ai tu cu luna. Ce frumoasă-i drăguţa. Cum poţi tu râde de ea?

— »Par'că luna ar putea sta mărturie cuiva la judecată.

— »Cum vorbeşti tu Gheorghe? Ce mărturie?« Anuţa tresări. Un junghiu de groază o săgetă până în baerele inimii. Doar nu-i va fi bolnav bărbatul.

— »Uite cum, zise Gheorghe, jupânul Kohn când s'a prăvălit în ţărână izbit de lovitura ciomagului şi-a chemat luna de mărturie. Par'că luna se poate desprinde de pe cer să stea faţă la judecată«.

— »Cum, Gheorghe, de unde ştii tu asta?

— »Hahaha. O ştiu. Doar şi eu am fost în sara aceea în partea locului. Numai eu şi Dumnezeu şi luna.

— »Tu, Gheorghe, tu? Se răsti Anuţa la el ş'un gând grozav i-se înfiripa tot mai înspăimântător în adâncul sufletului ei.

— »Ascultă Anuţă, — zise Gheorghe cuprinzându-i cu mâna dreaptă mijlocul strâns în cingătoarea presărată cu ţante de aramă; tu eşti cu minte şi nu se cade să ţii taină faţă de tine. Uite, eu l-am omorât. Avea bani mulţi jidanul ş'am lăcomit. Şi prostu şi-a chemat luna de mărturie când l-am izbit în creştet. Doar ştiu că nu s'a coborî de acolo luna să prindă glas şi să mă dea de gol. Iar Dumnezeu, — cu el m'oi împăca uşor la bătrâneţe. Ce, plătesc vr'o două slujbe şi s'o afla vr'un popă care să mă deslege«.

Anuţa incremenise. Răsuflarea i-se încheştase cleioasă în capul pieptului, vedenii pline de sânge începură a-i juca ameninţătoare înaintea ochilor şi un fior de gheaţă o săgetă prin şira spinării până în vârful degetelor dela picioare.

— »De ce ai făcut tu asta Gheorghe?

— »Aşa!«

Rămaseră amândoi tăcuţi. Anuţa îşi plecă capul pe perină, trase straiul mototolit la picioare până peste cap aruncându-l jumătate peste Gheorghe şi închise ochii.

Gheorghe adormi curând. Anuța nu putu prinde hodină până târziu, când adormi răpusă de sbuciumul sufletului ei înfrigorat.

Luna trecuse de mult peste dunga strașinei,

razele îi scăpătaseră în dosul coperișului, iar umbra casei se așternea mai lungă și mohorâtă peste ogradă.

(Va urma).

ECOURI

»Numărul prim se prezintă în condiții foarte bune. Felicităm Tinerimea pentru acest bun început și dorim succese și viață lungă noului organ. Reproducem în Nrul de azi (76), la foiță, articolul despre Rolul tinerimii.

»Cazeta Transilvaniei«.

✱

»Alla nuova rivista mandiamo i nostro più fervidi auguri di successo«.

Parma, 19. Luglio 1913.

»La Correspondenza Rumena«
Direttore Roberto Fava.

✱

O recomandăm cărturarilor nostri și pentru că e a studenților români și pentru că e bună.

Sibiu.

»Foaia Poporului«.

✱

»Călduroasele cuvinte din apelul, cu care ne-ați onorat, ne-au mișcat adânc. Aderăm din inimă la înființarea revistei și Vă promitem întreg sprijinul«.

Teologii Arădani.

Din Nrul prim al revistei Studențimii »Noi«, aflăm, că tinerii din toate părțile țării întruniți la Pesta și Cluj au luat în mână cauza mare a înființării internatului din Cluj, unde să vor găzdui tinerii din toate părțile lumii românești și au hotărât, să lucreze neodihnit cu vorba și fapta pe lângă D-nii dela »Asociațiune« și pe lângă întreg neamul, ca gândul bun trup să se facă. Și nu s'au mulțumit cu gândul bun, ci au dat pilda celei mai frumoase jertfe, ce s'a văzut vre-odată la neamul românesc. Acești studenți și-au tras bucătura dela gură și au subscris 8000 de coroane din sărăcia lor pe cuvânt de cinste și cu jurământ sfânt.

»Solia Satelor« nr. 25.

✱

»Ne-a încălzit apelul vostru, ne-a luminat multe din avânturile noastre. Și cu ce dor, cu câtă dragoste am munci alături de Voi; ce plăcere divină am simți înșiruindu-ne sub flamura de voi desfășurată. Mergeți pe drumul apucat! Cei înțelegători ai glasului zilelor de azi — nu ne îndoim o clipă — vor contribui cu plăcere la ajungerea țântelor propuse de revista noastră: »Noi«.

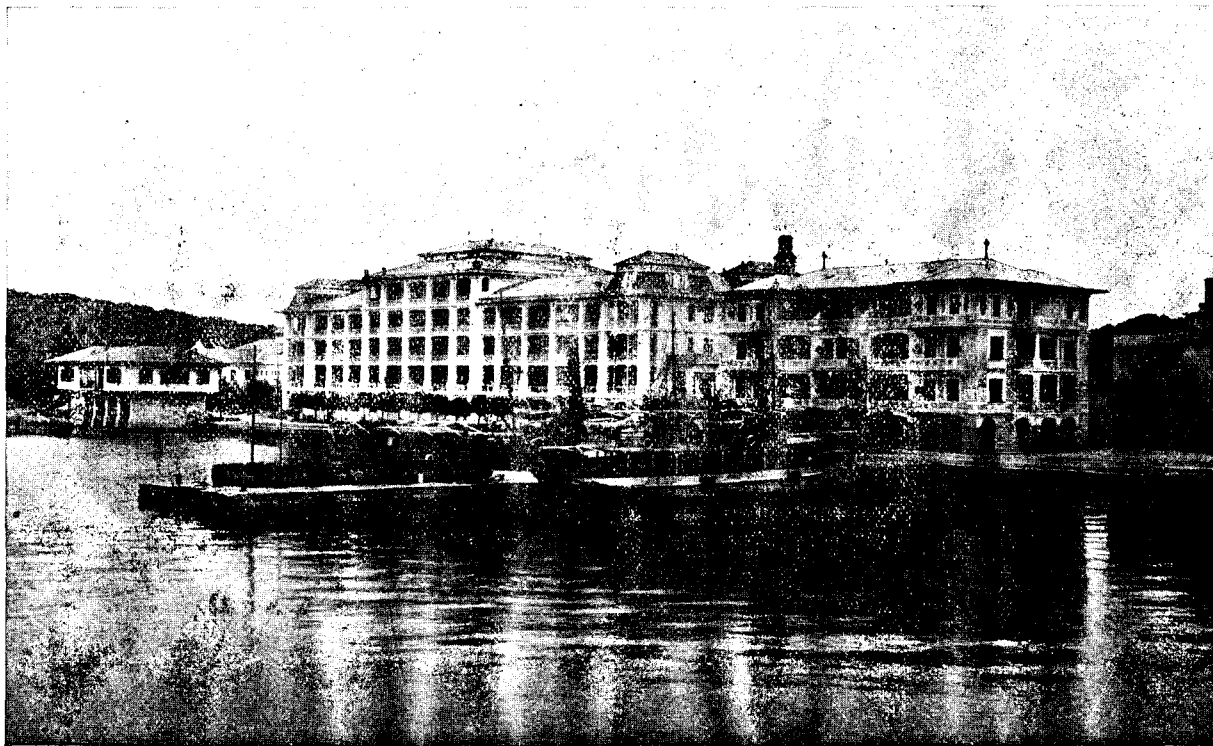
»Teologii Caransebeșeni«.

✱

...Felicit pentru frumoasa idee, pe care doresc, s'o continuați cu succes crescând.

Caransebeș, 20. V. 913.

Sabin Evutian, profesor.

Vedere de pe insula Brioni.

»Tinerimea noastră universitară s'a hotărât să muncească. Pot să fie siguri, că toată lumea îi primește cu brațele deschise. Le recomandăm mai ales realizarea programului de propagandă culturală în cadrele »Asociațiunii«. Să stăruie pentru înființarea despărțămintelor nouă. Să înființeze agenturi și biblioteci, să țină prelegeri populare și să răspândească »Biblioteca populară a Asociațiunii«. Să dea mână de ajutor, ca organizația »Asociațiunii« să pulseze de viață binefăcătoare. Toate acestea le aflăm din organul studențimii române, »Noi«, ce apare în Cluj sub direcțiunea darnică a Dlui Dr. Eugen Bianu. Primul Nr. e foarte bogat în planuri, după cari de sigur vor răsări și faptele... Cu problemele, pe cari poate și trebuie să le îmbrățișeze tinerimea noastră ne vom mai ocupa.

»Luceafărul« nr. 12.

✱

Vestea, că a apărut o revistă studențască mi-a umplut inima de bucurie, văzând că au început în sfârșit și tinerii a se organiza. Vom căuta, ca organul DV. să câștige număroși aderenți în Bucovina, ca apoi să să devină cu timpul intradevăr organul tuturor studenților români. Dorindu-Vă realizarea idealurilor Vă salut frățeste

Vicor (Bucovina)

Petre Cârsteanu.

✱

»Vă salutăm ideea fericită, promițându-vă tot sprijinul; fiind de neapărată trebuință o revistă a Studențimii, Vă rugăm să întreprindeți pașii necesari.

Soc. »Academia ortodoxă
a Teologilor din Cernăuți.

Primim cu multă plăcere primele trei numere ale revistei »Noi«, organul studențimii române; se prezintă în frumoase condițiuni tehnice și e însuflețită de gânduri bune și severe; nu-și concepe idealul numai în cuvinte sonore, lipsite de temeiul realității și al poftețelor, ci are un program de muncă care, dacă s'ar realiza măcar în parte, ar însemna crearea unei tinerimi în adevăr culte, care nu s'a mulțumit să miroase numai florile culturii, ci a așteptat răbdătoare să culeagă fructele și să asimileze hrănitorul lor miez; această tinerime ar fi elita reală a poporului, care a creat-o, chintesențind tendințele sale profunde și grăbind realizarea lor în viitor.

Vtemuri mari să apropie și, fără asemenea elită, ne vor găsi nepregătiți.

În această pregătire o revistă a studențimii poate avea un rol frumos.

București.

»Flacăra«.

✱

»Vă asigurăm, că la caz, dacă s'ar înființa revista, o vom răspândi cu cea mai mare dragoste și o vom abonă cât se poate de mulți.

Soc. »Alexi—Șincai«
a Teologilor din Gherla.

✱

»Așteptărilor noastre satisface azi: însăș intruchiparea visului! Salutăm cu bucurie apariția primului Nr. al »organului nostru«. Insuflețirea, care a desfășurat flamura, fie, să-i încununeze rostul, aducându-i lauri muncii cinstite și rodnice. Vă vom urmă cu talentul și obolul pe calea apucată și la vremuri bune și în timp de restriște!«

Soc. »Inocențiu Micu Clain«
a Teologilor din Blaj.

Vedere de pe insula Brioni.

Vedere de pe insula Brioni.

Ne măgulește faptul, că foaia atât de răspândită și cetită »Unirea« dela Blaj ne învrednicește începutul modest de un articol aproape de-o pagină scris în termenii cei mai elogioși și încurajatori. Din acest articol, care ne picură încredere mare în suflete față de posibilitatea unei izbânzi aducem aici două fragmente, să vadă cititorii noștri, că *în drumul spinos de-abea început pe lângă critică bruscă dintr'o parte primim și îndemnuri dintr' altă parte:*

»...e cu totul nouă revelația ce ni-o face tinerimea universitară română, care se grupează în jurul unei reviste, ca și în jurul unui steag propriu, pentru a-și desăvârși propria sa organizație, propria sa încheiere, spre a se face, încă în anii studiilor, în anii strălucitori ai tinereții ideale, un factor real de acțiune culturală și socială și un organ viu și activ al trezirii conștiinței naționale.

Ceata aceasta de tineri, ce se ivește în zarea zilelor cu ceață de acum, ne prezintă tabloul măreț și înălțător, al unei tabere bine încheiate al luptătorilor din viitor.

»Acești »Noi« veniți sunt cu adevărat noi. Au concepții nouă, și sănătoase. Au vigoare tinerască și suflet călăuzit de idealuri. Au orizonturi largi, deci au vederi sigure. Au ideale mari deci au ținte vrednice. Ei vreau ceva, și știu ce vreau, sunt deci bărbați și conștii bărbați.

Astfel de bărbați înțelegători, când au și avântul inimii tinere, și curățenia sentimentelor, și cultul culturii, și dragostea idealurilor, sunt o adevărată binefacere pentru ori care neam, și noi dorim să fie cu adevărat așa.

Astfel de »Noi« ne-ar înol pe toți și prin

inoirea noastră s'ar renouă vechea strălucire a neamului nostru.

Iată pentruce noi salutăm cu drag și cu nădejde revista »Noi«, ca un semn nou al viitorului, ce îl dorim.

*

O nouă solie ne vine din Cluj, acest centru de frumoasă cantitate de energie românească intelectuală și literară. Glasul ei e curat, argintiu, ca al clopoțelului de pe colină. E solia tinerimii muncitoare, avântată la culmea idealizmului. Ne place aceasta solie, aceasta bunăvestire și salutăm apostolii unei evanghelii de mult așteptate!

Numărul prim al revistei se prezintă foarte bine ca formă și ca cuprins. Cunoscând și noi câteva dintre persoanele dela conducerea ei, avem toată încrederea în viitorul cel mai apropiat. Vă salutăm deci, iubiți tineri, cu toată dragostea și dorim să rămâneți pururea voi, cu al *vostru* steag!

Fraților preoți, primiți-i cu toată iubirea.
Hațeg.

»Cuvântul Adevărului«.

*

Vă urez succesul dorit!

Mardzina 3. VII. 913

(Bucovina)

George Banilevici, preot.

*

...O bucurie nespusă mi-a cauzat apariția revistei studentești »Noi«, care, cred, va deveni focarul însuflețirii pentru neam, și organul ideii de unire a tuturoră de un sânge!... Răbdare și bună chibzuială!

Biserica-albă, 2. VII. 913.

Dr. Licărețiu.

*

Vă felicit pentru revista »Noi«!

Buzău, 27 Iunie 913.

(România)

Dr. Vasile Biana.

»Primiți din partea mea cele mai sincere urări de bine pentru revistă, care împlinește un gol, ce l'am simțit și eu în vremea mea!«

Belotinț, 8/VII. 1913.

Alexandru Pop (Dafin), preot.

✱

Doresc succes!

Șebeș, 30. VI. 913.

Petru Chirca.

✱

...Succese splendide!

Gilău, 19. V. 913.

R. Sylvia Șiuteu.

✱

Vieață lungă, spor la muncă!

Craiova.

Cassian R. Munteanu.

✱

Cu Dumnezeu înainte!

Meșcreac.

Demetriu Marian.

✱

...Dare-ar bunul D-zeu, ca noua revistă să prospereze și să înflorească dând nutremântul sufletesc necesar studențimii noastre...

Blaj, 21. VI. 913.

Ioan Sie, teolog.

✱

Voi fi foarte fericit a Vă vedea izbânda idealului nobil. Doamne ajută!

Vulcan.

Dr. Nicolae Brânzeu.

✱

...Vă doresc prosperare și viitor strălucit!

Cluj, 23. VI. 913.

N. Popovici.

✱

»Vă poftesc succes deplin«.

Blaj, 8/VII. 1912.

I. M. Moldovan, prepozit.

✱

Sus ridicați steagul și 'nainte cu D-zeu!.. Flamura culturii și propășirii ridicată prin D-Voastră — urmașii s'o urmeze și s'o păstreze cu toată sfințenia viitorului.

Văscău.

V. Sala, inv.

✱ ✱ ✱

CRONICĂ

Asociațiunea la Orăștie. Pe când pornim iarăși la drum cu primele zile de toamnă, într'un oraș bătrân de-al nostru neamul Românesc prăznuiește sărbătoare mare. Asociațiunea, care întotdeauna s'a nizuit să fie la înălțimea chemării sale, își aranjează serbarea anuală la Orăștie, într'un ținut curat Românesc, unde lanurile și livezile, dealurile cu pădurile sunt călcate de sute de ani numai de urmașii latinilor, iar văzduhul din vremuri răsună numai de graiul nostru și cântecile noastre dulci.

Avem aci în colțul acesta pitoresc al Ardealului un popor deștept, curat și bun, care întotdeauna își știe da bine seama de toate datorințele, ce le are față de țeară, de limbă, neam și față de el însuși. Ne bucurăm de faptul, că iată iarăși avem o zi de măreață sărbătoare, când țaranul cu intelectualul fără deosebire azistă la grandioasa manifestare a culturii românești și împreună cercă a se ridica — pe lângă toate piedecile, ce i-se pun în cale necontentit — la nivelul dorit, unde alte popoare demult s'au ridicat...

Avem lipsă să ne mângăiem unii pe alții, — să ne cunoaștem ranele și să cercăm a ni-le lecuî cât de cât.

Primiți salutările și urările de bine ale fiilor vostri, cari și ei vreau să lucre sub îndrumările și paza noastră părintească pentru ajungerea aceluiași scump ideal!

Redacțiunea.

Măreți păstorii de turme. (Vezi ilustrația.)

Întâmplările din Balcani, încheiate prin pășirea României, care s'a încununat cu pacea dela București, au atras luarea aminte a lumii întregi asupra României și asupra neamului românesc întreg. Foile din toată lumea au început să vorbească frumos și cu laudă despre România, chiar

și foile ungurești, cărora, firește, nu le prea cade la inimă pornirea luată de România.

Cu toate acestea și foile ungurești trebuie să vorbească, după pilda celorlalte, despre România, și cu voie și fără voie, dela inimă, ori dela buze, nu știm, Dumnezeu știe, destul că vorbesc. Iar foile cu chipuri sunt pline cu vederi din România.

Intre aceste ilustrații mai ales se ridică unul, care ne înfățișează pe soția moștenitorului de tron, principesa Maria, cu 2 fii ai săi Carol și Nicolae, și cu 2 fice: Elisabeta și Maria, îmbrăcați toți în portul românesc, ca niște ciobănași lângă o turmă de oi. Chipul dat în foaia ungurească este mare și plin de frumseță. Il dăm și noi într'o formă mai mică, ca să se vadă ce bine le stă și prinților în portul păstorilor români, și ce măreți păstori de turme se arată lumii în chipul prințșorilor și prințeselor dela București!

Insula Brioni este cea mai frumoasă fără-mitură de pământ alunecată în marea adriatică. E o insulă de pe timpul Romanilor, cari par a fi dezvoltat aici o viață intensivă, o părere sprijinită de multele ruine, cari zilnic ies la iveală prin săpăturile acum sistematic aranjate. Una dintre ilustrațiile noastre înfățișează resturile unei basilici romane, unei bucate monumentale, care este mai bine conservată, drept mărturie din vremurile strămoșilor noștri; iar celelalte ne arată: una portul cu hotelul Neptun în față, iar alta farmul de ștruți. Cu plantația frumoasă și aranjamentul confortabil, insula a devenit un loc de recreație, având an de an oaspeți distinși și înalți, ca și A. S. R. Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand.

Turneu artistic. Artistul dramatic d-l Victor Antonescu însoțit de o trupă formată din cei mai buni artiști dela Teatrul Național din București și alte teatre din capitala României — cu permisiunea ministrului ungar — va începe un turneu artistic prin Ardeal și Ungaria. Turneul se va face în ordinea următoare: Sibiu, Blaj, Orăștie, Alba-lulia, Abrud, Făgăraș, Baia-Mare, Caransebeș și Lugoj. Din sumele încurse pentru turneu o parte se va da pentru fondul ziaristilor români. Vă salutăm cu drag!

O epistolă de-a lui Tolstol. Tolstol, genialul scriitor rus, care a murit în primăvara anului trecut, lăsând în urma sa un nume, ce-l șoptesc pe pământ miliarde de guri cu cea mai adâncă admirație și iubire, a scris o epistolă minunată fiului său mai mare. În

aceasta epistolă rară spune adevăruri și constatări pe cât de nerăsturnabile, pe atât de sincere, în ce privește viața. Din aceasta epistolă sunt următoarele rînduri, cari sunt cea mai nimerită oglindire a sufletului său mare și pătruns în toate tainele lui de o nestrămutată iubire de oameni, dar adânc rănit de relele, pe cari le vede ca nime altul, — cum sapă neîmpiedecate la rădăcina existenței și fericirii omenirii:

»Ce-ar putea îmbunătăți starea omenilor, numai aceia ar putea fi, ce-ar îmbunătăți mai întâiu starea singuraticilor, căci pentru că apa dintr'un vas să se încălzească, e de lipsă să se încălziască fiecare picur: acesta e un adevăr, pe care nu trebuie să-l întărească nime, căci nu-l neagă nime. Dar oamenii — deși recunosc aceasta și zic, că e drept, — totuși vorbesc mai departe, se speculează în tot chipul și își comit pe mai departe neroziile și infamiile, ne-pricepând, că acțiunea lor în societate, în realitate nu numai, că n'a promovât binele oamenilor, dar în modul cel mai hotărît și sigur chiar mai rea le-a făcut starea. Le-a înrăutățit starea, căci — pre-cum vedem azi — nivelul general al moralității a coborît în mod înspăimântător. Iar coborîrea nivelului moralității este de folos și spre comoditate oamenilor imorali și chiar din această cauză, cu cât is mai imorali oamenii, cu atât lucră cu mai mare vehemență la revoluția socială. Pentru aceia ție și ori-cărui om una-i doresc: să priceapă, că omul fără religie este o creatură infamă și nenorocită și că pentru fiecare om primul lucru să fie, că dacă nu-l are în sine, să deștepte conceptul religios și răsămându-se pe aceasta să se poarte față de toate fenomenele vieții. Necesitatea acesteia de altcum se simțește în timpul, care-l trăim. Foarte, dar foarte îți recomand, să-ți notezi aceste bine în atențiune...»

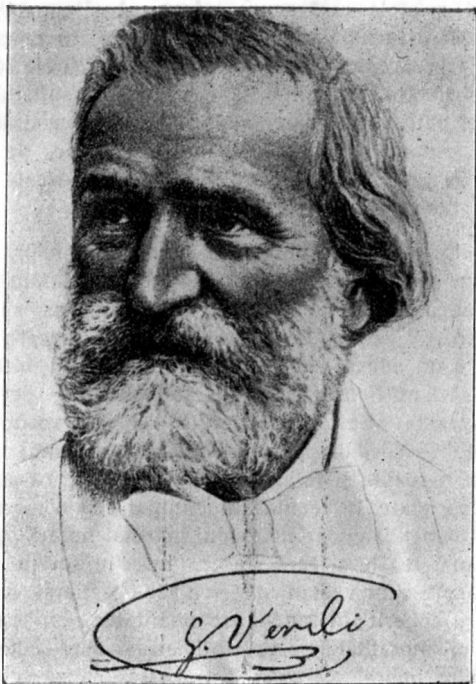
* * *

Fraților, să păstrăm și noi în sufletul nostru bine-încuiate cuvintele aceste ale bătrânului apostol dela Nord și până la moarte să ne fie aceste cel mai sfânt și scump »memento« și călăuză prin valurile zbuciumărei lumești!
(i-m.)

ARTĂ

»Aida« sub cerul liber. În amfiteatrul din Verona au sărbătorit la sfârșitul lunei trecute treizeci mii de ascultători pe alesul Euterpiei italiene Verdi, în cea mai măiastră operă a sa: »Aida«.

Toți au ascultat »Aida«, ca și un acord din inima poporului italian și vedeau în ea o bucată din propria lor ființă. Arareori s'a simțit legătura sufletească atât de strânsă între autor și publicul ascultător, ca și la serbarea »Aidei« și nici când nu s'a manifestat în conștiința ascultătorilor,

mai puternic, ca în arenele Veronei, că *arta e un brâu național.* (eb).

BIBLIOGRAFIE

„Frucht“ Ausgewählte Gedichte — și „Hermann Schilling“ Essay — ambele scrieri din peana prietinelui revistei noastre:

Sigmund Oswald Fangor.

Pe insula frumoasă Brioni, — despre care în nrul prezent aducem vre-o câteva ilustrațiuni, locuște și cunoscutul poet și scriitor austriac Sigmund Oswald Fangor, sub al cărui conducere revista „Brioni Insel Zeitung“ a ajuns organul conducător în părțile austriace ale Adriei.

Fangor și-a câștigat ca lyric, eseist și foiletonist și ca exelent și obiectiv critic un nume de toți stimat, a cărui însemnătate pare a crește zi de zi. Paradisul Brioni poate fi mândru, că reprezentanța sa literară o știe în mâinile unui scriitor atât de subtil depusă, precum e talmăcitorul florilor de seară ai Adriei, măiestrul Fangor.

Dr. E. Bîanu.

Românismul (nr. 4) e o nouă revistă, nu pentru artă și poezie, ci pentru viață, pentru viața de sbucium și de luptă, ce ese lunar, sub conducerea Domnilor: V. Arion, V. Pârvan și G. Bogdan-Duica. Are accente energice și avânturi mari. Brezdează adânc în câmpia gândirii actuale și răscolește puteri, ce mijesc în colțurile cele mai tănuite ale inimei românești. Pune chestiuni mari, ca cea din articolul cu care deschide acest număr, vorbind despre *biserica românească* în actualul moment istoric, când în amândouă ipostazele ei de aici e atăcată, și cerând ca partea cea lberă a bisericii românești să vorbească, ca în vremea catechismului calvinesc, în sinodul dela Iași și București.

»Biserica nu poate face excepție din mișcare, nu poate sta locului: ea trebuie să meargă cu națiunea« — zice »românismul« de pretutindena...

Viața Nouă, revista Dlui Ovid Densusșeanu, e o viață veche, cunoscută acum de 9 ani. E tot așa cum am început să o cunoaștem, mai mult nouă, decât viață, — și totdeauna ne stoarce un regret, pentrucă părintele ei e fiul pământului nostru, pământului clasic al Ardealului. Se schimbă lume în jurul nostru și noi nu ne schimbăm? Totuși să nu revenim. Delavrancea e criticat și poezia poporală — tema discursului de recepție a măiestrului — e judecată rău. Ear Goga, ironizat, și Parisul glorificat. »Psalmi de slavă nemeritată«. Nrii 6—8 au ilustrații celebre; mai celebru e: *Don Quijote*, de A. dela Gandara...

»**Trainica Românie**« de **Paul Labbé** (La Vivante Romanie). Supt titlul acesta a apărut nu de mult o carte scrisă de Paul Labbé. L. s'a făcut cunoscut publicului francez prin descrierea călătoriilor sale făcute în Rusia. Dintre patru volume, ce cuprind notele sale de drum referitoare la imenzul imperiu al țarilor, două aurf ost premiate de Academia franceză, nelndoioasă dovadă despre reala valoare și despre calitățile autorului lor.

În toamna anului trecut L. a făcut o călătorie în România, și notițele adunate le-a publicat într'un volum, cărui i-a dat sugestivul titlu: »La Vivante Romanie«. Cartea aceasta ne interesează nu numai pentru că un străin vorbește despre noi, dar mai cu seamă, pentru că acel străin este un publicist francez de valoare, al cărui scris are o mare greutate și pentru că teza acestei cărți este o apropiere politică și comercială mai strânsă a Franței cu România, e de prisos să mai amintim că valoarea intrinsecă a amintitului volum încă ne-ar face să ne oprim asupra lui.

Notițele asupra României sunt precedate de o prefață de Gaston Donnerque și sunt împărțite în următoarele capitole: *Dela Belgrad la București. — Din oraș spre sate. — În regatul dării și al petrolului. — Pescăritul pe Dunăre. — Mănăstirile Moldovei și România de azi.*

După cum vedem din enumerarea capitolelor n'avem să ne așteptăm numai la efuziile patetice ale unui literat pur, ci volumul acesta ne va face cunoscute și lucruri mai puțin poetice ca d. ex. modul exploatarea petrolului și al dării, bogățiile neexploatare ale României, exportul de cereale etc., toată viața țării românești este atinsă în aceste pagini, și este astfel prezentată, încât publicul francez de acum înainte ne va cunoaște mai temeinic decât în trecut, și va fi mai dispus a sprijini interesele românești în Orientul Europei, decât în apropiatul trecut.

A descrie în același ritm — ca întreaga operă să nu sufere în principiul unității — frumusețile romantice ale Dunării dela Belgrad la Turnu Severin și modul de chivernisire al domeniilor coroanei de exemplu, nu este un lucru din cale afară ușor, și cine apucă să-l facă trebuie să fie un bun și încercat mânător al condeiului.

Stilul lui Labbé este sprinten, ușor și strigător, chiar și când ne descrie lucruri mai seci, spre înțelegerea căror dacă nu trebuie să fii specialist, cel puțin trebuie să ai unele cunoștințe speciale, el nu devine obositor, ci prin intercalarea unei fine observații, ori a unui tăietor spirit, el știe să ne țină atențiunea pururi trează și prin-zătoare.

O vastă cultură ce se estinde peste cele mai varii și opuse manifestări ale sufletului omenesc se desprinde din acest volum, autorul lui este pe deplin stăpân și când vorbește despre exploatarea petrolului, a dării și a pământului, despre statistică etc., ca și când e vorba despre descrierea unui pesagiu, ori când e în fața altor lucruri, unde sufletul artistului trebuie să vibreze, este ireproșabil și în cazul întâi și în al doilea; un om care ar veni la noi să facă aceleași studii ca L., l-ar invidia pentru calitățile sale de bun stilist, iar unui literat pur de bună seamă că nu i-ar conveni multele sale cunoștințe practice.

Modul cum este grupat materialul încă ne face mai mult să recunoaștem calitățile de bun mânător al condeiului și de fin st. cunoscător al

efectelor ce le produce o bună grupare a impresiilor și observărilor, are totdeauna treceri potrivite neobservate ce leagă armonios extremele inconciliabile ale poeziei cu ale prozei.

Dar să vedem ce-i place lui L. la noi în noi — mai târziu vom vedea și ce ne reproșează el.

Cu suflet de artist, e de sine înțeles, că admiră și el frumoasele noastre peisaje, ce au entusiasm atâți străini: dela clocotul nebun al Dunării la Cazan și Porțile de fer, până la romanticii noștri Carpați, în liniștea poalelor cărora a ascultat și el cu înfiorare toaca și clopotele sfioaselor noastre mănăstiri, toate îi plac și îi smulg accente de un lirism neîntrecut.

Ei admiră eleganța mlădioasă a unui flăcău, dincoala își duce ochii plini de admirare dela broderia măiastră a țărancii noastre la tulburătorii ochi ai aceleia care o face.

Puținele — prea puținele — muzee ale noastre îi plac, stilul bisericelor noastre încă îi place în general, se oprește înaintea multor icoane, în cari admiră arta naivă a țăranelor noastre. Ca un adevărat Francez admiră eleganța bucureștenilor, le face însă aspre reproșuri pentru luxul nebun ce-l fac și pentru moravurile lor prea orientale.

Mai pe larg, cu o emoționată compătimire pentru țaran și cu o uimitoare cunoștință, vorbește despre chestia »cea mai arzătoare«, cea mai actuală, despre chestia agrară. Puțini dintre noi se află, cari să vorbească cu atâta milă de starea bietului nostru țaran. Infruntă pe boieri, că nu se îngrijesc de soarta țaranului, că arândează moșiile la hrăpăreții Greci și de Evrei, pe acești din urmă îi numește de adevărate lipitori și cea mai mare nefericire pentru România, aici aminteste că dela chestia agrară depinde tot viitorul nostru.

Vorbind despre demelarea monumentului dela Adam Kilisi ne face barbari, deoarece n'avem cultul trecutului. Constată pauperismul nostru în lucruri artistice, care contrastează cu luxul exorbitant. »Sans gene« a noastră »necrezută« îl face să afle multe înrudiri între noi și Ruși, crede chiar că în sângele românesc ar curge și nițel sânge... de maur. Ca ultim reproș aminteste cu un zimbet și cu o prea deasă apăsare, mândria noastră de descendenți ai Romanilor. Se poate că noi o accentuăm destul de des, L. însă o cam duce în exces.

În capitolul final în cadrul unei condensate expuneri a istoriei noastre autorul admiră trăinicia poporului nostru și ne proorocește un mare viitor. Cartea să încheie cu următoarele cuvinte:

»Și, deoarece tocmai vorbirăm despre chestia politică, despre nesiguranța viitorului și poate despre necesitatea ca Rom. să-și caute alianțe nouă, n'ar fi oare venit momentul ca Franța să încerce un nou efort, ca să lege cu României o mai bună înțelegere. Sperăm, că cele două țări vor înțelege aceasta, și că României, cari sunt

Latini ca și noi, își vor aduce aminte că Franția este națiunea cea mai generoasă, și cea mai desinteresată, cea care rămâne amică chiar, dar mai cu seamă în zilele cele grele; în momente mai dificile e totdeauna fidelă. La Paris nu se procedează, cum se poate proceda la Berlin».

Cele ce s'au petrecut dela publicarea acestei prețioase cărți, au dat dreptate autorului. Să sperăm că »*Trainica Românie*« va contribui și ea la orientarea și mai strânsă a acestei începute apropieri franco-române, care este un pas spre o adevărată alianță, pe care noi o dorim din tot sufletul. Până atunci să-i mulțumim lui L. pentru realul serviciu, ce a făcut chestiei românești prin publicarea cărții: »*La Vivante Roumanie*«.

D. Gâldeu

Consinzeana, revista ilustrată a dlui Seb. Bornemisa, apare regulat la săptămână, cu o variație de material literar și social foarte interesant, și cu o bogăție rară de ilustrațiuni. În timpul din urmă aceasta isteată »*Consinzeană*« e foarte vie, agilă și — drăguță. Numele îi cere să fie foarte românească, — și să fie foarte rezervată față cu elementele străine. Nrul 33 dela 24 Aug. ce ne stă înainte, se distinge prin prețioasele ilustrații potrivite, la marile evenimente din Balcani, încununare prin pacea dela București. Coperta poartă, simbolic, chipul reginei-poete, Carmen Sylva, într'o mândră atitudine gânditoare.

Relevăm, pentru nota originală, ardelenescă articolul: O familie rară, care ne dă o frumoasă dovadă a vitalității românești, un document viu social: familia Poruțiu din Ardeal, în special familia preotului (†) Stefan Poruțiu din Ceanu-deșert de lângă Turda. Preotul acesta bun, a cărui pomenire e vie, a avut 5 frați — între ei și Samoil Poruțiu, consilier min., fost secret. al consulatului român din Budapesta. Ear fii a avut părintele din Cean 9, zi nouă — 8 feciori și o fată, toți în viață. În 7 Iulie 1912 toți au convenit — din toate părțile pământului Românesc, la Cean, la o serbare familiară. Ce revedere și cât de frumos e tabloul ce eternizează acest act familiar, tradus într'un document social românesc. — Abonamentul »*Consinzeanei*« 12 cor. pe an!

Ramuri (nr. 10—11) revista craioveană bine reputată se înfățișează cu mult lux, în cuprins și exterior de o potrivă. I. Agârbiceanu, părintele scriitor dela Orlat, și fala truditului Ardeal, ilustrează câteva pagini cu »*Legământul diacului*«.

C. T. Stoika — nou poet — imprăștie parfum antic, de gen arhaic-modernist; St. Iosif blândul poet trecut la veșnicie, căci nemuritor a fost, pare că scrie din cea lume strofa aceasta:

Ah somnul dulce, dulce, care vine
Durerile din inimi să le aline,
Un raiu frumos cu porțile deschise
Scăldat în cele mai vrăgite vise,
Și care te îndeamnă a cântă,
Nemărginita fericirea ta!...

Recomandăm tuturor aceste ramuri de flori de artă și poezie.

O RUGĂMINTE

Societățile noastre studentești își vor aduce aminte de Apelul »Agenturii« Tinerimei din Cluj, adresat tuturor centrelor studentești în chestiunea activității de peste vară în cadrele Asociațiunii.

Deoarece numai teologii din Blaj și Sibiu au răspuns la acel apel, deocamdată nu s'a putut înlăptui ideea activității culturale sistematice în toate ținuturile de sub egida »Asociațiunii«. Intruparea ideii a rămas deci la discreția resp. inițiativa proprie a Tinerimei din diferite despărțăminte.

Având informații sigure, că ici-colo s'a și dezvoltat activitatea cerută și dorind de altfel a continua acțiunea noastră cu puteri reîntărite, rugăm pe toți frații noștri de muncă a ne trimite scurte dări de seamă despre activitatea lor, ca astfel din învățămintele trecutului să culegem tărie de viață pentru izbânda de mâine.

REDACTIUNEA.

POȘTA REDACȚIEI

R. S. Molin. Articolul d-tale nu s'a putut publica, fiindcă tratează chestii, dintre cari — pe unele și noi le-am luat și amintit dela început în program, sunt deci destul de cunoscute cititorilor noștri, iar altele sunt pretenții de-ocamdată irealizabile și în parte independente dela dispunerea noastră (editarea broșurilor în limbi streine despre starea Românilor de aici și sprijinul material din partea băncilor române???)

Așteptăm dela d-ta articole despre chestii de altă natură. Salutări!

Const. P. în S. Amorul d-tale, care îți inspiră lira, este un amor de tot nostim, uti figura docet:

Mult iubită copilică
Tu mai lăsat cu mult gând
Și te-ai dus cu a ta guriță, (hm!)
Ce iubeam eu pe pământ.

Tu te-ai dus, ca o regină,
Ca pe-un cerșitor pe mine
Mai lăsat pe o prăjină, (!!)
Să trăiesc fără de tine.

Îți gratulăm la pozițiunea înaltă, ce ocupi!

DIRECTOR- GIRANT: **DR. EUGEN BIANU**

Tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu în Cluj.